

VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID

ADVIES BETREFFENDE HET ONDERZOEKPROGRAMMA EUCLID

ADVIES BETREFFENDE HET ONDERZOEKPROGRAMMA EUCLID.

Inleiding

Ingaand op de vraag om advies van 2 april 1990 van de Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, dhr. N. DE BATSELIER, Gemeenschapsminister voor Economie, Middenstand en Energie, m.b.t. het internationaal onderzoekprogramma met militaire finaliteit, EUCLID, heeft de Commissie Nationale en Internationale Samenwerking in opdracht van de VRWB tijdens zijn vergaderingen van 8 en 30 mei 1990 een analyse gemaakt van het programma.

- Het programma behoort volgens Minister N. DE BATSELIER tot de nationale bevoegdheid, maar werd door de Minister van Landsverdediging met een informatiemap aan de Gewesten overgemaakt.
- Het Staatssecretariaat voor Wetenschapsbeleid heeft geen beroep gedaan op art. 6 bis § 3 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (waarvoor de procedurele uitvoeringsbesluiten op 28 mei 1990 in het Staatsblad verschenen).
- De CNIS heeft een toelichting gekregen bij het programma van dhr. RUYFFELAERE, verbindingsagent van de Vlaamse Executieve bij de Multilaterale Organisaties.
Dhr. A. VAN HOVE heeft vanuit de industriële interesse namens FLAG het belang van een deelname aan het programma toegelicht en verdere informatie verstrekt.
- Verder heeft de Commissie de recente R & D-evolutie m.b.t. militaire technologie in de USA doorgelicht, informatie ingewonnen bij de Generale Staf van de Landmacht, een adviesnota gevraagd aan dhr. I. LINDEMANS, voorzitter Pax Christi, ondervoorzitter NRWB, en deskundige op het gebied van de ontwapening en sociaal-industriële implicaties.

Het onderzoekprogramma EUCLID, dat duidelijk militair geconcipieerd is, zou qua budget één van de belangrijkste R & D-programma's kunnen worden op Europees vlak voor de komende 10 jaar.

Het initiatief tot EUCLID dateert van de periode vóór de ontspanning. Vooral landen met grote militaire industrie worden geconfronteerd met de reconversieproblematiek. Dit is niet het geval in Vlaanderen.

Aanbevelingen

1. De VRWB is van oordeel dat het onderzoekprogramma EUCLID deel uitmaakt van het militair beleid, bijgevolg tot de nationale bevoegdheid behoort, in het bijzonder voor het financieren van de genomen opties. De industriële doelstellingen die EUCLID beoogt, overlappen met de bevoegdheid van de Gewesten, maar werden reeds grotendeels vastgelegd in het kader van een internationale militaire programma-actie. Principieel stelt de VRWB daarbij in vraag de nood aan stimulering van spitstechnologische ontwikkelingen voor de militaire markt van de toekomst, die conjunctureel zeer onzeker is door de Oost-West-ontspanning.

2. Gezien het grote gewicht, dat het onderzoekprogramma EUCLID kan krijgen in de technologische oriëntatie van Europa, en zijn duidelijke militaire conceptie, moet de prioriteit ervan afgewogen worden tegen andere R & D-behoeften.

Voor de geïnteresseerde Vlaamse bedrijven, researchinstellingen en universiteiten zijn er voor dezelfde technologische gebieden, weerhouden door EUCLID, duidelijk belangrijke civiele ontwikkelingskansen, die meer marktperspectieven bieden dan de latere potentiële militaire markt via EUCLID.

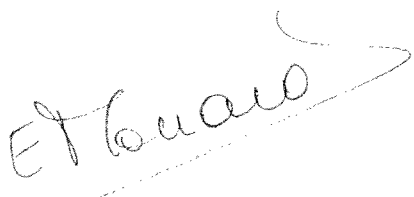
3. De VRWB adviseert de Vlaamse Executieve geen specifieke reservering van middelen voor EUCLID te voorzien. Daar echter het onderscheid tussen civiele en militaire generische technologieën vervaagt, kan de mogelijkheid worden onderzocht om voor civiel georiënteerde projecten in de technologische domeinen van EUCLID het VLIWO-systeem volwaardig in te schakelen.

Het Ministerie van Defensie dient verzocht een deelname aan EUCLID desgevallend slechts in overweging te nemen binnen een herschikking van het defensiebudget en met een budgettaire voorziening geplafonneerd tot een maximum van 120 miljoen BEF per jaar, in een defensiebudget dat vanaf 1991 ruimte voor vermindering biedt.

4. Een eventuele Belgische deelname aan EUCLID dient te gebeuren op basis van art. 6 bis § 3 van de Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen (wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij wet van 8 augustus 1988) en het Koninklijk Besluit van 9 april 1990 tot uitvoering hiervan. De nationale overheid dient in dat geval op het defensiebudget een lange-termijn financiële planning in te schrijven. Het Ministerie van Defensie dient desgevallend een samenwerkingsvoorstel over te maken. Dit voorstel moet het gewest in staat stellen de modaliteiten en kondities te bepalen die verbonden worden aan deze vorm van industriële research en om toe te laten de sociaal-economische weerslag ervan te analyseren, de maximale coördinatie te realiseren met andere projecten en programma's en de industriële valorisatie van vooral civiele toepassingen in Vlaanderen veilig te stellen en te stimuleren.

5. Bij desgevallend Belgische deelname dienen de deelnemingsvoorwaarden aan EUCLID (Programme Memorandum Of Understanding) voorafgaandelijk gewestelijk te worden voorgelegd aan alle partijen om bescherming van eigendomsrechten en valorisatiekansen in eigen land te kunnen verzekeren via het samenwerkingsvoorstel.

6. De VRWB is bovendien van mening dat een dergelijk samenwerkingsvoorstel het Vlaams Gewest meer mogelijkheid zal geven om, voor wat de deelname van de Vlaamse bedrijven, researchinstellingen en universiteiten betreft, de klemtoon te verschuiven naar de civiele spin-off in de 11 technologische onderzoeksdomeinen. Het objectief moet erin bestaan de Vlaamse industrie in dezelfde of ermee verwante technologische gebieden competitiever te maken op lange termijn op een veel bredere markt dan het militaire, met meer zekerheid voor sociaal-economische perspectieven en met flexibele bijsturingsmogelijkheden.
Dit moet toelaten de betrokken Vlaamse industrie en tewerkstelling minder kwetsbaar te worden, meer maatschappelijk nut te creëren en toch spin-off toe te laten in defensie-activiteiten.

Dr. ir. Elisabeth MONARD
Secretaris VRWB

Prof. dr. ir. Jef ROOS
Voorzitter VRWB